

Klockan är två.

Välkomna till dagens myndighetsgemensamma pressträff om senaste läget när det gäller covid-19.

De som deltar idag är Anders Tegnell, statsepidemiolog och avdelningschef på Folkhälsomyndigheten.

Urban Lindberg, avdelningschef på Socialstyrelsen och med på länk finns Morgan Olofsson, kommunikationsdirektör på MSB.

Efter presentationen går det som vanligt bra att ställa frågor till hela gruppen.

Lämnar över till Anders Tegnell.

-Tack, välkomna hit, även om det känns lite konstigt att se folk in real life.

Vi börjar med det absolut viktigaste som det kommer handla om egentligen, att vaccinera sig.

Vi har pekat på att det viktigaste är att vaccinera de som inte redan gjort det, och de som kan behöva en påfyllnadsdos, de på SÄBO, med hemtjänst och de över 80 år.,

Och i samband med det ska man tänka att de i nära kontakt med dessa absolut behöver vara vaccinerade.

Globalt ser vi försiktig en nedgång av antal fall.

USA och Europa har flest fall, men det rör sig uppåt.

ME n vi är fortfarande i väldigt höga nivåer.

Europa har tyvärr inte så nya data idag, men trenden fortsätter sakta nedåt, med stor skillnad i spridning i högt och lågt, det är heterogent, man kan se det delvis här, det har gått från att för några veckor var västra delarna som var mest utsatta, nu är det öst som har flest fall.

Så det går upp och ner, men sakta går det åt rätt håll.

Man har gått upp och ner, länderna fortsätter göra det.

Sveriges kurva, den tjocka kurvan, har väl varit minst hoppig och har legat på låg nivå länge, vi hade viss uppgång men är på väg ner.

Vi har haft några veckor med antal fall, med något avtagande minskning, här står det 102 fall per 100 000 invånare i en 14-dagarsperiod, har kanske minskat ytterligare något denna vecka.

Och i Sverige som i många länder är det de yngre som vi behöver få vaccination.

Smittspridningen är stor, det är en stor del av alla fall, mellan 10-19 år.

TEstningen följer samma mönster som smittspårning, det går neråt, vi har ungefär konstant 3 procent på alla tester som görs.

På IVA, vi hör mer om det sen, men där finns även en stabiliserande tendens som möjligen är på väg ner, det går lite efter minskningen i samhället.

Antal avlidna har vi sett en viss ökning bland de äldre i, varför vi nu rekommenderar ytterligare en dos, bakom det ligger det olika faktorer, men framförallt att vaccinet inte ger samma skyddseffekt längre.

Vaccinationsarbetet fortsätter, just nu är varje person som blir vaccinerad är ju väldigt viktigt för att klättra de ytterligare procenten uppåt som vi behöver, men det är rätt avstannande, framförallt ger vi nu en andra dos till rätt många.

Vi ser också bland de yngre som icke-vaccinerade är kvar, vi behöver mer arbete där för att nå samma nivåer för de andra grupperna.

Vi har pratat mycket om hur mycket personal som är vaccinerad i vård och omsorg, vi har inte så bra data nationellt, vi har rätt gamla register där, vi har inte kontinuerligt samlat in information, en del säger kanske detta inte stämmer, men nationell ligger de olika grupper för vården, SÄBO, LSS och hemtjänst ligger på liknande nivåer, slutenvården har högst, det gröna är referens för befolkningen i sin helhet, här finns mer att göra, definitivt, men utgångspunkten är inte så dålig som man ibland kan tro av debatten som pågår.

Det finns en klar koppling mellan vaccinationstäckning och bland personalen där.

Genombrottsinfektioner som vi var inne på ser vi en ökning bland de äldsta, trots att de är vaccinerade.

På hela taget är det förstås fler som får infektion även fast man är vaccinerad, vaccinet ger inte 100 procent skydd, men väldigt bra skydd, och en större andel tillhör också denna grupp då vi får minskande smittspridning, så på hela taget ser vi fortfarande att vi har extremt bra och effektivt vaccin.

Eller, vacciner.

Och som sagt, påfyllnadsdos, vi ser början till en tendens hos de allra äldsta, boende på SÄBO och även om de fortfarande blir sällan allvarligt sjuka, har vi tendenser på det, varför vi rekommenderar påfyllnadsdos för boende på SÄBO, de med hemtjänst och de över 80 år.

Här följer vi utvecklingen nationellt och internationellt för att se om fler behöver denna dos.

Men dessa grupper prioriterar vi idag.

Vi har passerat 29:e september, men påminner om att fler behöver vaccinera sig, stanna hemma vid symptom och testa sig, hälso- och sjukvård har gett råd om source control, vilket kvarstår, och för ovaccinerade.

Däremot har vi tagit bort en del, hemmarbete, det ser vi även här idag.

Alla jobbar inte hemma längre.

Och mycket för olika verksamheter, som försvunnit.

För att avsluta, så är det fortsatt viktigt att skydda sig, vaccinera sig, för de som inte gjort det, stanna hemma vid symtom och testa sig vid symtom.

För ovaccinerade bör man tänka på att man är i en värld med covid-19 och är en risk för omgivningen, och undvik kontakter särskilt med de äldre och de med högre risk.

Allt för oss.

Urban?

-Ja, en lägesrapport om läget i hälso- och sjukvården.

Vi kan börja med den här första bilden.

Denna.

Som visar inlagda i slutenvården, precis som Anders Tegnell sa ser vi en svag minskning, utanför intensivvården har vi just nu 222 patienter som vårdas inneliggande.

På IVA så är det samma där, vi har just nu 37 patienter med covid-19 på IVA, som vårdas för covid-19.

Och det är då av 390 inneliggande på IVA.

Totalt har vi 487 IVA-platser, så vi har en ledig kapacitet på 21 procent.

IVA-vård som inte är covid ligger på samma nivåer som innan pandemin.

Läget i regionerna. Ingen pratar om kris och det är tre regioner som har stabsläge.

Kommunerna då. Jag tänkte visa ett par bilder angående smitta på särskilt boende. Det har ökat och ligger kvar. Det är klart lägre tal än historiskt men ändå en orossignal.

I vårt system har det rapporterats in 214 smittade brukare de senaste dagarna. Och det ligger i princip stilla de senaste veckorna. Men det skiljer sig åt i landet.

Vi har motsvarande bild för hemtjänsten.

Den viktigaste frågan för oss är precis som Anders Tegnell sa, att på olika sätt verka för att öka vaccinationsgraden, särskilt om man arbetar med äldre.

Det är många insatser som ska leda till ökad vaccination. Vi måste fortsätta vidta åtgärder för att man ska förhindra smittspridning.

Det finns också en hel del stöd för det arbetet på Socialstyrelsens webbplats.

Morgan Olofsson från MSB.

-Morgan Olofsson här. Vi följer ju ständigt samhället och påverkan där i övrigt. Vi ser inte en påverkan på de viktigaste samhällsdelarna. Därför har jag inga nyheter, men jag finns tillgänglig för frågor sen.

-Vi går över till frågor. Nån som vill ställa frågor? Har vi en mikrofon?

Alla är ovana i dag...Att vara på plats.

-Ekot här. Jag har en fråga om tredje dosen. Dödsfallen har ökat lite även om det är lågt. Var ni för sena att rekommendera den?

-Nej, det finns biverkningar även om de är ovanliga. Det gäller att hitta ett bra tillfälle. Det finns en del länder som börjat redan, men vi ligger i linje med hur de andra gör.

-Men det dröjer ju några veckor innan man får effekt?

-Det är inte riktigt sant. Man får en skyddseffekt ganska snabbt.

-Vad tjänar ni på att vänta några veckor?

-Att vi har säkra data.

-En fråga till Anders Tegnell. Nu efter öppnandet har det varit fullt på nattklubbar och trängsel. Hur reagerar du på det?

-Jag hoppas att de flesta som är där är vaccinerade.

-Kan det vara farligt?

-Det kan vara grupper som inte tar så risker själva, men man bör fundera på vad man kan ställa till med

om man är ute och festar.

-Har öppnandet gått som planerat?

-Det är ju inte vi som planerar detta. Vi får se. Man kan tänka sig en viss ökad smittspridning. Det kommer dröja innan vi ser nåt sånt.

-Hur stor behöver smittspridningen bli innan vi kommer med nya restriktioner?

-Om det ökar i vissa miljöer och drabbar sjukvården och annat, då får vi fundera. Är det fler grupper som behöver vaccination?

Eller behöver vi restriktioner i vissa verksamheter? Det blir situationsberoende.

-Hej, TT. Jag tänker på de festande ungdomarna. I gruppen 16-29 var 60 % fullvaccinerade. De som var 18 och går ut på kåren...

Tror du att de håller sig borta om de inte är vaccinerade?

-Nej, alla gör nog inte det. Det är viktigt att alla tänker sig för så att vi inte behöver stänga ner såna verksamheter. Vi vill fortsätta ha ett öppet samhälle.

-Om de ändå gör det, de är ju ute.

-Det här är första dagen, eller andra dagen. Det är viktigt att vi kommer ut med det budskapet varför de i första hand ska vaccinera sig. Om de inte har gjort för de avvakta med festerna.

-Det kom en studie häromdagen som visade hur mycket antikropparna hade sjunkit efter 7 månader. Och det var 85 %.

Det var man förvånad över. Om man tittar framåt mot årsskiftet, det var många som vaccinerade sig i somras. Betyder det att i vinter är det många som inte har ett gott skydd?

-Det är omöjligt att veta i dag. Vi ser inte ökning bland de som faktiskt är vaccinerade. Vi vet inte vad antikropps nivåerna betyder. Vårt immunsystem är komplext och vi vet inte. Vi får se när det kommer tecken att fylla på. Men det är inte dags nu, det säger vi och oecd och andra. Nu ska vi vaccinera dem som inte är vaccinerade. Det gör stor skillnad.

-Senioren. Två frågor.

Den första om den ökade smittspridningen på äldreboenden och att många som jobbar där och i hemtjänst inte är vaccinerade.

SPF Seniorens representant har sagt att det inte går att ordförande för PRO i Stockholm säger det också.

Hur har det kunnat bli såhär?

-Ja, som du såg på kurvan har vi nått de här grupperna ungefär lika mycket som resten av befolkningen.

Men absolut, vi är inne på detta och vikten av att så många som möjligt i miljön här och att de som arbetar där och de som är i hemmen har vaccinationsskydd.

Det minskar riskerna enormt.

De eventuella riskerna är extremt små.

-Ni skriver att ovaccinerade ska undvika kontakt med andra, speciellt äldre.

Hur går det ihop med jobb på äldreboende?

-Det får man framförallt fråga de som står i den situationen.

Vår rekommendation och budskap är tydligt.

-I Arjeplog placerar man om, man hamnar i kök eller får städa.

Vad anser du om det?

-Man får hitta lösningar på detta, dels göra det lätt att ta vaccin, det får man inte glömma.

Vi bedömer att många som kanske skulle vaccinera sig om det vore lätt.

Sen får man fundera på vilka risker man tar här.

-Min andra fråga berör den som Ekot tog upp, vi har siffror på antal fall bland de över 65, på äldreboenden och inte, och vecka 30 i slutet av juli var det 97 personer.

Vecka 32 då fallen började komma in var det 319.

Vecka 37, två veckor sen, senaste jag har, då var siffran 500.

En stor ökning.

Ni tog beslut om en tredje dos i tisdags.

Varför tog det så lång tid?

-För att de flesta inte blev allvarligt sjuka.

Det är det vi vet är det riktiga skyddet med detta vaccin.

Lindrig sjukdom är det inte så bra skydd mot.

Men det andra skyddet, att man kanske dör, det är det som denna dos ska ge.

Skyddet mot lindrig sjukdom, det är framförallt skyddet mot allvarig sjukdom vi jagar.

-Från NRK i Oslo.

Ni visade grafer på smittspridningen i Sverige, det är mycket lågt, till exempel lägre än i Norge.

Varför är det så, Anders Tegnell.

-Svårt att veta.

Vi har undvikit jämförelser mellan länder.

Det går i olika faser.

Så man ska alltid vara försiktig med att jämföra vid vissa tidpunkter.

Kollegor i Norge säger att det är något färre i de yngre årskullarna som inte vaccinerat sig och har mindre immunitet, det kan vara en bakomliggande orsak, men det kan nog dina experter säga mer om.

-En fråga till.

När du såg bilder från återöppnandefesten här i Norge, vad tänkte ni om det jämfört med det svenska återöppnandet?

-Ja, vi fick mycket festande här också, men undvek att få in en del covid-19-sjuka, men vi har tagit olika steg, det sista steget vi tog var lägre än det ni tog, omställningen från ganska ordentligt nedstängt till inte nedstängt alls, därav kanske den stora glädjen, jag vet inte.

-En fråga från DN.

-Hej. Ja, jag har frågor om kollektivtrafiken, resenärer ökar.

Och ju fler som ska till jobbet, desto fler resenärer.

Hur ser Folkhälsomyndigheten på smittorisken i kollektivtrafiken?

-Ja, de flesta har ju tagit vaccin som reser.

Så vi bedömer att den ökade exponeringen kan leda till ökad smittspridningen, men inte så mycket.

Det stora har varit på arbetsplatser och i hem, men inte i kollektivtrafiken, men vi behöver öga på hur vi uppträder.

-Resenärer uttrycker oro, hur ser du på det.

Förstår du det?

-Ja, det är ganska naturligt, vi har levt åtskilt och vi ska nu plötsligt trängas ihop.

Självklart känner man oro.

Men var är de verkliga riskerna någonstans,

Men fortfarande, har man alternativ för att resa till jobbet är det alltid en bra folkhälsoåtgärd, fysisk aktivitet under den tiden på dagen.

-En sista fråga, bedömer ni att den psykiska folkhälsan går upp efter att restriktioner släpps och unga som avstått från aktiviteter, att de nu kan röra sig mer fritt?

-Ja, en svår fråga.

Det ifnns ju en del studier där man sett på kriser där sådana symtom utlöses när krisen lättar.

Så vi får se hur det blir.

Säkert behöver många stöd, inte minst i skolan att man tänker på det, att större grupper behöver stöd för att komma tillbaka.

-Är det något, var det något ni diskuterade när ni fattade beslut om att göra lättnader nu?

-Vi har alltid den breda folkhälsan med oss när vi både gör mer eller mindre restriktion, självklart fanns det med, och alla signaler fanns med från skolan om att man inte mår bra.

Det var med.

-Tack.

-Ja, varsågod.

-Här är jag.

Jag tänkte bara, vi återkommer till vikten av att ta vaccin, konkret, hur ska det gå till?

Det kommer alltid finnas de som inte vill vaccinera sig, hur nå dem?

-Ja, det är inte Folkhälsomyndigheten som når någon, egentligen, utan det är regionerna, vi har tätt samarbete med dem och diskuterar olika modeller för det.

Man delar med sig erfarenheter och hur man kan tillgängliggöra vaccin mer, matcher, mycket innovation finns härvidlag.

Då måste man komma ihåg att man inte kan förvänta sig att flera hundra då kommer och vaccinerar sig, men varje till som vaccinerar sig är en stor vinst.

Så man får inte sluta.

Alla vaccinationer räknas.

-Den europeiska läkemedelsmyndigheten har sagt att de är kritiska, kanske fel ord, men ifrågasättande till att lätta restriktion, vad tänker ni kring det?

-Du menar europeiska smittskyddsmyndigheten.

Ja, vi har en dialog där.

Man kan inte bara se nivåer av vaccinationstäckning, utan vad som finns mer på plats, vilka som fått vaccin, det kan egentligen bara varje land bedöma för sig själv.

Plus negativa effekter av att ligga kvar i nedstängning, det kan bara enskilda medlemsländer bedöma.

-Om smittan ökar, finns någon plan då?

-Ja, vi följer detta noggrant, ser vi ökande tendenser får vi fundera på åtgärder för att begränsa det så fort som möjligt.

-Tack-

-Tack. Vetenskapsradion.

-Tack. Jag undrar apropå avtagande antikropps-nivån efter dubbelvaccinering, finns andra gamla typer som kan ge längre skydd?

-Det vet vi inte än. De studier som visar när man blandar vaccinstyper, visar att det kan ge bättre effekt när man blandar. Det ska bli spännande att se vilken typ och hur de kan ge ett ökat skydd. Det kan ge en längre och bredare effekt. Men den typen av studier har inte bedrivits ännu.

-Vilka olika typer handlar det om?

-Framför allt Astra-vacciner och blandningar med det.

-Det är längrefram.

-Det ger förmodligen bättre skydd.

-Ska man träffa sina nära och kära äldre om man är dubbelvaccinerad och en gammal är vaccinerad sen över ett halvår sen.

-Det vi ser nu är väldigt få, med all respekt. Om man är vaccinerad och symptomfri, så är det extremt liten risk. Man kan träffas.

-Apropå de ovaccinerade som också är festglada. Ert arbete har gått ut med det personliga ansvaret. Nu vilar det tyngst på dem som valt att inte vaccinera sig, och de kanske inte tycker att det är ett viktigt ansvar. En del tycker att pandemin inte är nåt problem. Bör man fundera ytterligare på det personliga ansvaret?

-Vi får se. Jag tror att det finns människor i den gruppen som kan ta ett personligt ansvar. I undersökningar är vaccinationsviljan i de här grupperna ganska hög. Det handlar om tillgänglighet för att nå vissa grupper som tycker det är jobbigt att boka tider.

-Du sa att blandade vaccinationer ger ett längre skydd. Kan man tänka att de äldre ska få en mix nu?

-Det bygger på vilka vaccinationer som är tillgängliga. Alla vacciner är godkända, men inte att användas tillsammans.

-Lena Einhorn.

-Ja, från Vetenskapsradion. Jag vill ha en kommentar av Anders Tegnell i tidskriften Alltinget. Det var fyra sakkunniga och en från Socialstyrelsen som också skrivit... De skriver att Folkhälsomyndigheten brutit mot lagen. Det mest flagranta brottet står Johan Carlson för. Han har föreskrivit ändringar i anmälningsskyldigheten utan juridiskt mandat och i strid mot smittskyddslagen.

-Jag vet inte vilka mandat vi har. Vi har en chefjurist. Om man tycker att det är fel, så får det prövas av de rättsbyggande myndigheterna. Vi menar att vi haft mandat till detta.

-Den här lagen går inte att åsidosätta. Man får åsidosätta anmälningsskyldig smittspridning, men inte det andra. Ändå har Folkhälsomyndigheten gjort det.

"Första gången Carlson bestämde att anmälningsskyldigheten skulle tas bort. Andra gången var om covid-19 skulle anmälas överhuvudtaget. Tredje gången var det nåt annat."

De menar att man inte kan åsidosätta det.

-Vi har ett juridiskt system som tittar på det här med lagar. Jag tycker att vi låter dem göra den bedömningen.

-Vi avslutar den här pressträffen. Tack!